

William Golding: A legyek ura

Mindenki szeretne egyet nyaralni valamelyik egzotikus szigeten a legjobb barátaival, családjával, távol minden gondtól. Erre lehetőségük is adódik iszonyatosan fiatal, repülőgép-balesettől megmenekült gyerekeknek. Mint minden más "szigeten rekedtünk" – történetben, itt is megpróbálnak megélni, mindent megszervezni, ami az életükhöz szükséges, de korántsem megy olyan zökkenőmentesen, sikeresen, mint például azt láthattuk a Robinson Crusoe-ban (bár ott nyilvánvalóan kevesebben voltak).

Vegyük is át, miről is szól a regény: az elején találjuk Ralphot, a vezéralkatot, az idősebbek egyikét illetve Röfit, Ralphsegítő, értelmes, gondolkodó barátját, akik összehívják az szigeten lévő többi gyereket, és társadalmat alapítanak, miközben megismerkednek Jackkel, a kórus vezetőjével, aki néhol Ralph barátja, de többnyire ellenfele. Mint minden hasonló regényben, itt is megjelenik az alapkérdés, az újjákezdés, hogy miként tudnak egybeszerveződni a szigeten rekedtek, hogyan tudnak egymással élni az új szigetlakók.

Ebben az esetben az összegyűlt gyereksereg a 2 meghatározó alak, Ralph és Jack közül Ralphot választják meg az alapján, hogy ő hívta össze a gyűlést. Gondoljuk meg, mit is csinálnánk mi, az ott lévők helyzetében! Vezért kell választanunk, de nem ismerünk senkit, legfeljebb a barátunkat és magunkat. Hogyan kéne ezt a helyzetet megoldani? A gyerekek Ralphot választották, akinél a kagylót találták, azt az eszközt, amivel a gyűlést lehetővé tették, és azt az eszközt, amelyet később fontos tárggyá neveznek ki. A kagyló, mint valami tiszteletbeli tárgy már itt megnyilvánul, a gyerekek választásának alapja (és persze Ralph alakja). Nem Röfit nevezték ki vezérnek, aki a legértelmesebb, legésszerűbb volt közülük, bár kétség sem fért hozzá, hogy sajnos nevetség tárgya lett a többiek körében, és nem is Jacket jelölték erre a helyre, pedig látszott, hogy ő vezéralkat. A többség arra szavazott, aki a legjobb kiállítású volt. Ez jellemző persze a mostani világra is. A választásokat például véve, az emberek az általuk jelölt embert nem ismerik olyan mélységesen, hogy tudják, valójában milyen ember, hanem a "felszíni" tulajdonságok alapján lényegében vakon választanak. Visszatérve a témára, véleményem szerint nem egy vezetőt kellett volna választaniuk, akik egymással megvitatják gondolataikat, és nem önkényesen vezetnek. A regény során Jack és Ralph ellentétben áll egymással, így ha egy ellentétpár vezetné a gyermektársadalmat, akkor lehetséges, hogy egymással megvitatott, jobb döntéseket tudnának hozni. Kettejük ellentéte nem olyan kiélezett a regény elején, hogy meg ne tudjanak egyezni bármilyen döntésben (Jack még nem olyan erőszakos, mint amilyen a regény során lesz). Persze ez csak egy spekuláció, hogy mi történne, ha... De még mindig fenntartom állításomat, hogy két vezér jobb, mint egy ebben az esetben. Ha az osztályommal egy szigeten rekednék, akkor is több vezért választanék meg, mivel tudom, hogy mindenki különbözik a másiktól, de vannak jó barátok, társaságok, akik össze vannak szokva, így egy-egy képviselő a vezetőségben rendszeren el tudná látni feladatát, még akkor is, ha a valós életben nehezen tudnának együttműködni, mivel tudom, hogy komoly esetben komoly az osztály. Bár ki tudja, mi lenne ha... Mi lett volna akkor, ha a regényben is hasonlóan cselekednének, mint én ... Talán más befejezése lenne a könyvnek, mint amilyen most van.

Miután megválasztották a vezért, felfedezték a szigetet, kialakították a táborhelyet, megpróbálták saját magukat ellátni, és megpróbálták állandó füstjelet biztosítani a szigeten. A történet elején kiderül, hogy a sémákból felépített demokratikus társadalom (ami hasonló az ókori berendezkedésre), nem fog működni, ugyanis senki nem teljesíti kötelességét, inkább a szórakozásnak élnek. A rendszerrel szembenállók közt a legnagyobb Jack, aki hajdani kórusban betöltött szerepe után a vezető szerepre vágyott, most csak a vadászatnak él, csak a szórakozásnak, ami a regény során egyre jobban elveszi ítélőképességét, egyre

agresszívabbá teszi. A rendszer gyengesége a máglya elkészítéskor is megnyilvánul, mert ekkor mindenki eszeveszetten rohan fel a hegyre, mintegy szórakozásképp felépítik a farakást, figyelmetlenségből felégetik az erdő egy részét, végül elvesztették egyik társukat, akit Rőfi csak úgy emleget, hogy az, *"akinek anyajegy van az arcán"*. A gyerek elvesztése nagyon megviseli Rőfit, nem is azért, mert bármennyire is kötődött volna hozzá, hanem mert felelősséget érzett mindenki iránt. Az emlék egészen Rőfi haláláig elkíséri, arra buzdítva őt, hogy még nagyobb gonddal segítsen Ralphnak felügyelni a többiekre.

Visszatérve a tűz meggyújtásához, mindig Rőfi szemüvegét használták fel, mivel nem volt kovákó illetve öngyújtó. Társai sosem kérték el tőle, állandóan ellopták szemüvegét, és sosem hagyták, hogy ő gyújtsa meg a farakást, egészen a regény végéig, mikor a kettéoszlott társaság egyikében már csak 4-en vannak Ralphal és az ikrekkel. Ekkor jön meg az önbizalma, ami csakis Jack jelenlétében tűnt el, mivel ő örökösen nevelés tárgyává tette (néha saját barátja, Ralph is megbántotta). Ennek köszönhetően is lelte halálát, mikor a regény végén az erkölcsben bízva a sziklaerődítményhez mentek, a "vademberekhez", hogy visszakérjék a szemüvegét. Rőfi Ralph segédjének szerepét tölti be, aki úgy gondolkodik, mintha már túlnőtte volna a gyerekkort. Bölcs és kevés hozzászólása alapján kijelenthetjük, hogy ő a regény egyik sokrétű alakja. Bár viselkedése, gondolkodásmódja megérthető. Fiatalon elvesztette szüleit, asztmás, és folyvást csúfolódnak vele, ahogy már a mű elején elmondja: *"Én nem bánom, hogy minek neveznek,[...] feltéve, hogy nem úgy, ahogy az iskolában"*. Személye a történet során egyre fontosabbá válik, bár már a történet elején is lényeges szerepet töltött be hasznos és okos tanácsaival. Ezt Ralph Rőfihez való hozzáállásával lehet a legjobban megjeleníteni: a regény elején el-eljátszogat vele, nem bántóan, kicsit talán lenézi (ez változni fog, Rőfi fogja gyerekesnek találni a többieket, példa rá a szemüveg törés majd lopásról való hozzáállása), de később az ő védelméért elmegy vele a sziklavárba.

Hasonlóan érdekes Simon, aki ugyanúgy szorosan kötődött Ralphhoz, mint Rőfi. Sok ájulása, és még gyengesége ellenére sok időt töltött vele, a legelső felderítésnél, a tűzrakásnál, ahol Rőfit próbálta megvédeni Jackel szemben. A kunyhók összerakásánál is egyedül ő tartott ki Ralph mellett. Akkor is vele volt, amikor az elvonuló hajót látták (ekkor is segített Rőfinek a szemüvegével), és még egészen haláláig sokszor... Simon alakja elég furcsa, mintha valami folyton motoszkált volna az elméjében. Ezzel a sok dzsungelbe járásra gondolok, illetve az egyik gyűlésen való viselkedésére, ahol ezt mondta: *"Tudniillik úgy értem, hogy... hogy talán bennünk van az..."* (... a szörny), amit ezután így folytatott: *"Mert megtörténhetik velünk..."*, majd az emberiség legnagyobb gondjának kibogozása közben ezt a kérdést tette fel: *"Mi a legpiszkosabb dolog a világon?"*. Véleményem szerint ezek lehetnek az okai a viselkedésének: vagy a múltban valami nagyon megérintette, ezért filozofikusan elmélkedett a világról, vagy pedig elmebaja volt. Bár szerintem valószínűbb, hogy ő testesíti meg az emberi természet mintáját, példázza a barátságos, a barátokat kedvelő, az erkölcsös, a becsületes embert. Halála nagyon megrázó körülmények között zajlik le: mikor az erdőből kifele jövet vitte a jó hírt, hogy a hegyen lévő ismeretlen lény valójában egy halott ejtőernyős, a gyerekek megvadultan, félelemmel telve azt hitték, hogy ő az az ismeretlen szörny, akire vadásztak, így mindannyian őt ütvén, rúgván, szúrván megölték Simont. Idáig fajultak el a gyerekek Jack vezetésével, egyre-egyre elborította az elméjüket az agresszió, a gyilkolás utáni vágy, hogy megölték egyik társukat, és még csak meg sem bánták tettüket (kivéve Ralphot, Rőfit). Rőfihez hasonló szerepe és saját tulajdonságai alapján őt nevezném a regény másik legsokoldalúbb, legelgondolkodtatóbb szereplőjének.

Az elhagyott történeti szálát újra felvéve a tűzrakással járó zavargás és a Jack és Ralph között kiéleződő ellentét után a kunyhóépítés következett, ahol tovább nőtt a két vezető alak

ellentéte, majd az elvonuló hajó, majd pedig a szörnytől való félelem miatti összetűzések a gyűlésen.

Itt meg is állnék egy pillanatra, ugyanis innentől érezhető az, hogy Jack és Ralph vitája már-már kettészakítja a gyerekeket. Ralph egy radikális változásokat hozó gyűlést hív össze. Mindent kigondolt, hogy felnyitja a többiek szemét, mi is folyik most a társadalomban, a szigeten. A többiek ellenben komolytalanul fogadták Ralph beszédét. Most nyílik fel Ralph és Röfi szeme, hogy a társadalomban mindenki gyerekes, senkit sem lehet vezetéssel munkára, komolyságra venni. Jack sohasem volt hajlandó együttműködni, mindig csak saját feladatát tartotta a legfontosabbnak, a vadászatot, Ralph ellenben a megmentő tüzet helyezte előtérbe. Utóbbi a megmenekülést biztosíthatta, előbbi pedig a megélhetést. Azt gondolom, hogy Jack saját gögje miatt nem értette meg a másik szándékát, sőt nem is akarta. Tételezzük fel, hogy Jack ezt megteszi, és segít rendbe hozni saját rendszerüket! Ekkor véleményem szerint először is a többiek szigeti élethez való hozzáállását kellene megváltoztatni. Nincs sok értelme beszélni arról, hogy mindenki dolgozzon, ha senki nem érti meg, hogy a szigeten csak egymásra és magukra számíthatnak, nincs senki, aki elvégezze helyettük a dolgokat. Önállóságot kell tanulni, ha önmagunkban vagyunk, mert egyébként haszontalanok leszünk, semmilyen feladatot nem fogunk tudni elvégezni, magunkért sem tudunk semmit sem tenni. A szigeten a játszadozó gyerekek teljesen haszontalanok, csak akkor válnak munkálkodókká, amikor Jack elvadítja őket. Jack saját törzsében diktatórikus módon irányítja őket. Nem ismerik fel, hogy Jack már nem az a Jack, aki a regény elején egyenruhában, hadrendben, méltóságteljesen, angolosan menetelve vezette a kórust a parton, ésszerűtlenségnek még nyomát sem látva rajta. A vadászat, a vér elvette eszét (ennek jelzőeszköze a regény során gyakran előforduló ritmus és szövege: "*Öld meg a malacot! Vágd el a torkát! Öld meg a malacot! Szúrj bele, vágj bele!*"), egyre erőszakosabb lett, másokkal egyre jobban kevésbé törődött. Barátait, társait, akárkit hidegvérrel, vadember módjára megölt volna a regény végére. Egész viselkedése kihatott Rogerre, és a többiekre is (náluk nem annyira, mint Rogernél, de teljesen megváltoztatta őket gyermekes viselkedésüket).

Tehát a gyűlés nem zárult nagy sikerrel, sőt, meg is ingott a gyerekek bizalma Ralphban. Így elhatározta, hogy megkeresik és megpróbálják megölni azt az ismeretlen lényt, aki ekkora félelemben tartja őket, hogy "használatlanok" az emberek. Így hát nekivágtak a sziget túlsó oldalának, ahol egyedül a vadászcsapat járt még. Nehezen, feszült hangulatban sikerült feljutniuk a sziget túlsó oldalán található sziklameredélyhez. Az utolsó sziklaorom után megpróbálták enyhíteni a Jack és Ralph közötti ellentétes viszony enyhítésére, de Ralph a hegyen is a farakásra és a füstre gondolt, hisz tudta, hogy Jack enyhülése csak ideiglenes, ahogy ez bebizonyosodott régebben is. Ezután nekiindultak a másik hegynek. Útközben, miután a hegyről leértek, megálltak enni. Ralphnak ebben a pillanatában jutott eszébe az otthon gondolata. Jó barátja, Simon, 3 szót mondott neki, amin nagyon, meglepődött: "*Hazajutsz, biztosan, meglátod*". Ez a pillanat megindította benne az otthon utáni nagyobb vágyódást, emellett pedig egy kis megkönnyebbülést hozott neki. Honvágyában megjelent az otthon képe, szinte beleképzelte magát, mintha egy délibáb lenne.

Ralph a regény elején ugyan olyan "virgonc" volt, mint a többiek, kinevezése után viszont egyre nőtt a teher a vállán, ez elől pedig egyre jobban menekült a hazajutás reményébe. Apja tengerésztiszt volt, így valószínűsíthető, hogy otthon fegyelemben élt (bár kétségtelen, hogy szerette őt), így ő is, mint a többiek, reményt látott a szigeten, a szabadság reményét (a sziget metafora egyik jelentése). A cselekmény során viszont ráébredt arra, hogy a rend nélkül nem sokat tudnak elérni, így egyre jobban kívánczozott újra felnőtt segítség után, egyre jobban kívánczozott haza, Angliába. Röfi és Simon megpróbált segíteni neki, de az egész irányítás már az elejétől kicsúszott kezei közül. Talán tapasztalatlanul akart apjához hasonlítani vezetői szerepében. Ralphot követi a regény egésze, ennek ellenére kevesebbet tudtam meg róla, mint vártam.

A történetet folytatva, a hegyről 3 ember kivételével (Jack, Ralph és Simon) mindenki visszafordul, mindenki fáradt, mindenki fél. Ők felérnek a hegyre, és a porvihar közepén meglátják egy halott ejtőernyős holttestét, de nem ismerik fel. Így visszaérve a többiekhez, elmondják a látottakat, később pedig viták sorozata után a társaság kettéválk. A többségben lévő barbárokra, illetve a négyfős, továbbra is a demokráciát követő Ralph, Rőfi ikerpár társaságára. Simont az első éjszakán Jack társasága meggyilkolta, miközben vitte volna a feltáró hírt a szörnyről.

Mint a megvadult állatok, Simonra vetették magukat, elszabadult az agresszió abban a pillanatban. A sok vadászat során mindenki elvesztette civilizáltságát, általánossá lett a barbárság. Ez egy igen fontos pillanat a regény cselekményében. Megtörtént az első gyilkosság, amit a gyerekek tömegesen követtek el. Mint véleményem szerint sokan mások, én is azt vártam, hogy mivel kiskorúakról van szó, megbánják tettüket, rájönnek, mivé váltak, megkomolyodnak, és visszatérnek Ralph és Rőfi demokratikus rendszeréhez, ahol már munkálkodókként térnek vissza... Tehát minden jóra fordul, a gonoszt elűzik szerű véget képzeltem el, de el kell ismernem, túl naiv voltam. A gyerekek másképp viselkedtek. Tovább folytatták, amit elkezdtek, csak más helyen. Elkezdhetnénk gondolkozni, miért is reagáltak ilyen hideg vérrel saját társuk meggyilkolására... Vegyük át, hogy milyen lelkiállapotban is lehettek!

A gépüket támadás érte, a pilóta lezuhan, ők megmenekülnek. Egyedül vannak, hiányzik az otthonuk már réges rég óta. Fogságban tartja az elméjüket egy a szigeten lévő, vagy elképzelt szörny. Nehezen tudnak aludni, rémálmodok gyötrik őket. Szép lassan már az erdőbe sem mernek bemenni. Ez a sok lélekbeli probléma egyre jobban felgyülemlik bennük, a fiatalabbak már nyíltan sírnak a gyűlésen, nem próbálják titkolni, hogy nagyon félnek. Egyre fokozódik bennük a félelemből való kitörés, és így nyilvánul meg, ez bennük. Ha beleképelnénk magunkat az ő helyükbe, mi is rájőnnénk, hogy félelemmel nem sokáig bíránk félelemben élni (vagy egyes emberek talán mégis...), várható, hogy egyszer csak elpattan egy ér, kitör a vulkán, megvadul, és nincs megállás...

A vad kettészakadást követően Jack még kétszer támadja meg Ralph megmaradt négyfős és még néhány kisgyerekes táborát, a második támadásnál pedig, amikor Rőfi szemüvegét lopja el, "kihúzza náluk a gyufát". Így a sziklaerődhez mennek visszakerülni a szemüveget. Az ikreket elhurcolják az erdőbe, majd Rőfit egy guruló sziklával lelökik a tengerbe. Ralph elmenekül, és a regény végéig bujdosik. Az utolsó hajtóvadászat előtt még találkozik az ikrekkel, akiket erőszakkal a törzsbe vettek, de szellemileg és erkölcsileg Ralphfal maradnak.

Az ikrekről nem sokat lehet megtudni a regény során, szerepük a szétválás után kerül a figyelem középpontjába, mikor Ralphfal és Rőfivel tartanak. A regény elején még ők is kicsit könnyebben veszik a dolgaikat, de a tűz feladása után megkomolyodnak, és az elfajuló helyzettel ők is még jobban odafigyelnek mindenre. Ikrek, mindent együtt csinálnak, egymást szeretik, így mindenki egy embernek tekinti őket, pedig ketten vannak.

Tehát, a mű utolsó nagy fejezetében Jack törzse hajtóvadászatot indítanak Ralphért. Felégetnek mindent, csak azért, hogy vele végezzenek. A barbárság végső foka. Ralph szerencséjével, a felégett erdő füstjére felfigyelő tengerészek megérkezésével menekül meg. És sír...

Az egész regény során egy összeomló társadalmat látunk. Demokrata társadalomból indul ki, majd pedig egy szigeti törzsalapú rendszerben végez. Golding ebben a művében bemutatta, hogy s mint lehet, hogy társadalom és civilizáció, civilizáltság porba hull. A gyerekek felnöttek voltak, de gyerekesen felnöttek, nem tudták leképezni azt, amit tanultak, amiben eddig éltek. Nem értették meg a lényegét.